

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

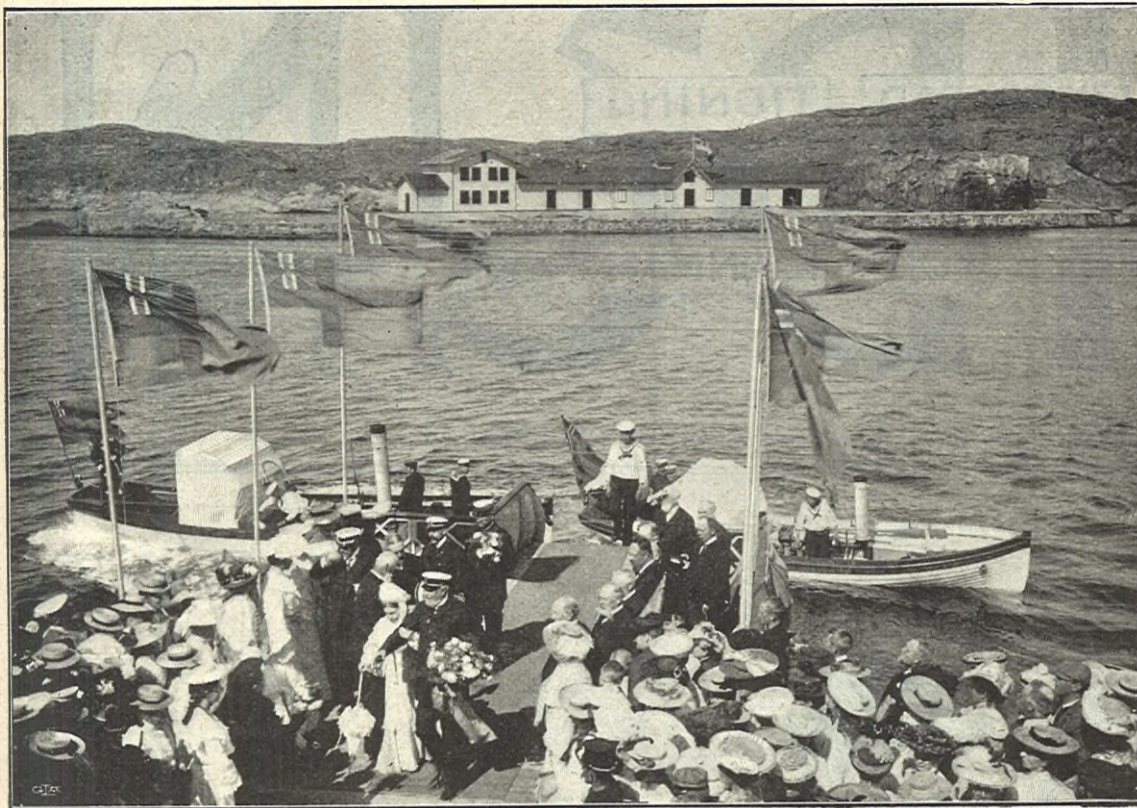
HJULIN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG

KUNGADAGAR I MARSTRAND. KONUNG OSCAR OCH HANS »KVINNLIGA STAB». 1. KONUNGEN OMBORD PÅ DROTT. NYTAGET PORTRÄTT AF HOFFOTOGRAFFEN ARON JONASON. 2. GREFVINNAN MATHILDA DE LA GARDIE, F. VON KRÆMER. 3. HOFMARSKALKINNAN ANASTASIA REUTERSVÅRD, F. ROUGET DE S:T HERMINE. 4. FRU ANNA COLLIN, F. HAFSTRÖM. 5. FRU LEFFLER, F. BJERRE. 6. FRÖKEN GRETA AARON. 7. FRÖKEN ELISABETH NORLUND. 8. FRÖKEN ANNA ZETHELIUS.

KONUNG OSCARS ANKOMST TILL MARSTRAND. KONUNGEN FÖR VID ARMEN GREFVINNAN DE LA GARDIE. A. JONASON FOTO.

KUNGADAGAR I MARSTRAND.

DE TALRIKA FLAGGORNAN vecklades ut af en lagom uppfriskande hafsbris, medan badgästskarorna, damerna i stor sommar-toalet, långsamt röde sig fram och tillbaka på den solbelysta kungsplanen framför societetshuset i Marstrand. Det var en tafla, full af fägring och lif, och den måtte ha tett sig hänförande från den långsamt i hamnen inglidande Drott, å hvars kommandodäck konung Oscar syntes, lifligt besvarande de entusiastiska hälsningarna från land.

Sveriges konung hade åter anländt till sitt kära Marstrand för att på denna oförlitneliga plats njuta sin "sommarsemester". Han har förklarar, att han icke ämnar underlåta detta, så länge han lefver, ty han trifs utmärkt och befinner sig väl af vistelsen därstädes. Detta kunde man läsa i hans anletsdrag, då han steg i land; han såg riktigt glad ut öfver att åter vara i "Nordens Madeira". Strålände sommarväder rådde, och det tog sig förträffligt ut, när de kommitterade damerna, iförda lika dyrbara som förtjusande toaletter, välkomnade den gamle ståtliga monarken med hela fång af rosor, så att denne, då han icke ensam förmådde härbärgera dem alla, helt skalkaktigt syntes gifva uttryck åt någonting i samma stil som de bevingade orden af Calchas.

De kvinnliga kommitterade ur badsocietyten spela under konungens Marstrandsbesök gif-

Fin, hvit och fraiche blir hy och hud om man alltid tvättar sig med

F. Pauli's Balsamtval,

som innehåller de för huden mest välgörande hygi, enska ämnen och balsamer. Prisbelönt London-Paris, Wien, Chicago, Stockholm med guldmedalj. F. Pauli's Balsamtval öfverträffar alla andra.

Vårda tänderna. Enligt framstående läkares och tandläkares ojäfviga intyg är **F. Pauli's Azymol** det yppersta af alla medel för munhygien, ävensom för sårbehandling, ekzem, finnar hudrodnader, reformar o. d. Azymol erhöill guldmedalj i London 1899 såsom bästa antiseptiska munvatten.

vetvis en aldeles särskild roll; de utgöra ju, så att säga, hans stab, när han är i land. Vi ha därför trott, att det skall intressera Iduns läsare att se deras bilder, hvidan de här meddelas som en den fagraste ram till konungens eget nytagna porträtt.

De konungen omgifvande damerna utvecklade *grande toilette*, men så är icke fallet med herrarne. Fracken är fullständigt bannlyst, den förekommer icke ens på den stora bal, då konungen hälsas välkommen, utan är dräkten där för de dansande kavaljererna smoking. Konungen själf bär under sin Marstrandsvistelse K. Svenska Segelsällskapets enkla, men smakfulla dräkt.

Hur tillbringar då konungen sin dag i Marstrand? Jo, på följande sätt:

Kl. 8 på morgonen spelar musiken ombord å Drott reveljen och därefter kungssången. Vanligtvis är konungen då redan uppstigen och intager omedelbart den första frukosten. Sedan tillbringar monarken några timmar vid arbetsbordet till kl. 11, då dejeuner serveras. Är vädret vackert, stiger konungen i land framomt 2-tiden samt besöker societetsparken och lawntennisbanan, innan han tager sitt kalla bad. Det senare försummar han aldrig. Konungen badar uti den i varmbadhuset befintliga bassängen, där vattnet håller sig omkring 22 grader. Kommen ombord igen, hvilat sig konungen något före middagen, som intages kl. 6 e. m. Aftonen tillbringas med sällskapslif ombord, deltagande i någon underhållning uti societetshuset eller besök hos privata bekanta, i hvilket senare fall konungen ej ogärna brukar föredraga de nyaste alstren af sitt skriftställarskap. Han sadlar fortfarande flitigt pegasen, och han har bl. a. föredragit en hel del vackra dikter från vistelsen i Abbazia.

Så förflyta i regel konungens Marstrandsdagar. Det enda afbrottet i de regelbundna vanorna är när utflykt företages; det är naturligtvis en af mången eftertraktad ära att få vara med om en utflykt med "Drott".

De societetsnöjen, som bjudas, försummar konungen ej gärna; han har stor förmåga att "räcka till", de många åren synas ej märk-

bart ha brutit den höga grad af vitalitet, hvaraf han med skäl kan berömma sig. Gifvetvis skulle det vara en stor misräkning för arrangörerna inom Marstrandssocietyten, ifall konungen uteblefve, men det behöfva de, som sagdt, icke riskera. Konungen är det centrum, kring hvilket allting rör sig; och det är svårt att tänka sig badlifvet i Marstrand utan konung Oscar.

Ingenstädes åtnjuter den vördade monarken större popularitet än i Marstrand och bland fiskarebefolkningen på skären däromkring. Hvar och en, som kommit i beröring med honom, är hänförd öfver hans personliga älskvärdhet; och det gäller både stora och små. Vi bevittnade häromdagen en sådan där tilldragelse, som visserligen är en ren bagattell, men ändock spelar sin roll. Konungen hade gifvit sig i språk med en liten 10-årig flicka, och den lilla näpna varelsen tilltalade så majestätet, att han förärade henne, utom en kyss på kinden, sitt porträtt. Man kan tänka sig den lillas förtjusning!

När det är vackert väder om söndagsmiddagarna, brukar under konungens Marstrandssejour på Kungsplanen och i öfrigt omkring societetshuset utveckla sig ett brokigt folkli. Lustfarande i massa anlända prång- och segelbåt för att "se på kungen". Flere tusen människor kunna vid sådana tillfällen vara församlade, och det hela ter sig imponerande nog. Musiken spelar, medan konungen tar sig en promenad bland skarorna eller slår sig ned på någon af sofforna i parken. De nyfikna få sitt lystmäte, ty Sveriges monark är icke rädd att visa sig för sitt folk.

Ofta hör man allmogen uttala sin förvåning öfver den enkelhet, hvarmed konungen uppträder. Många ha väntat sig, att han skall komma med pomp och ståt; så finna de i stället en äldre herre i blå kavajkostym, visserligen med den borna härskarhållningen öfver sig, men, såsom de förmena, icke finare än kaptenen på kustångaren, när han är i söndagsstass.

Den, som skriver dessa rader, satt nyligen på en af bänkarne utanför varmbadhuset, då kungsbarkassen lade till vid bryggan midt emot. En äldre fiskare kom springande fram till mig, spörjande, om kungen var med. Jag visade honom på kungen, som just steg i land. "Kan det vara kungen?" genmälde han med misstrogen min.

Då jag upprepade min försäkran, att det verkligen var kungen, började han, med den största förvåning målad i sina anletsdrag, att med bägge händerna slå sig på benen, utbristande: "Jag trodde han skulle ha andra kläder!"

J. B.

Som ett åpropos till "Kungadagarna i Marstrand" meddela vi längre fram i numret äfven en lyckad gruppbild af de unga damer, som på societetens stora välkomstbal inför konungen utförde en särskild komponerad fiskardans. På denna bal hade 900 Marstrandsbor funnit sig, och konungen hade i sällskap de danska prinsarne Axel och Aage.

Plötsligt släcktes det elektriska ljuset i salen, sorlet tystnade, och under tonerna af Mozarts mazarcka framsväfvade en skara kostymerade "fiskarflickor", insvepta i nät och försedda med häfvar, i hvilka en mängd sillar syntes blänka. De dansade fram till konungens plats, belysta af bländande ljuskastare, hvarefter en af de unga damerna trädde fram och uppläste en hyllningsdikt till konungens och Marstrands ära.

Sedan verserna uppläst, ljöd åter musiken och en flock "måsar" sväfvade in, eskorterande en praktfull vagn i form af ett snäckskal, i hvilken Marstrands "skyddsgudinna" tagit plats. Iklädd en glänsande sjögrön klädning bar hon på hufvudet en krona, som i miniatyr återgaf Karlstens fästning. Då vagnen framkommit till estraden, nedsteg "gudinnan" och framträdde till konungen samt lämnade honom ett vikingaskepp af blommor, hvarefter hon åter saktat försvann, under det att "måsarne" och fiskarflickorna sväfvade kring vagnen i en sirlig balett.

MELLINS FOOD

af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.

Finnes på Apoteken samt hos Specialhandlarna.

PROF gratis och franco från Axel Lennstrand, GEFLE.

HÖGT ÖFVER DALEN.

DÄR NERE i dalgångens vida djup
går vägen fram,
den du ofta far; —
den lyser hvit som en ringlande strimma.
Och jag stirrar ned öfver bergskantens
stup!

En sky af damm
längs vägstrimman drar.
Då anar jag dig — som en syn genom
dimma!

Men dammolnet sjunker, och du drar
förbi,

och skogarnas sus
döfvar hvar bud,
som bäres från dalen mot den, som
lyssnar.

Och endast i bergsbäckens melodi
sjunger ett brus
af dämpade ljud; —
en lefvande stämma, som aldrig tystnar.

Men bakom kastanjeskogarnas skygd
stå bergen så blå
mot himlens glans,
att synen bländas och ögonen bränna,
och högt öfver skogarnas tysta bygd
sin ring de slå; —
en skuggande krans,
så tät, att jag tycker dess famntag
känna.

Men vägen hit upp går du aldrig mer,
ty stigen är lång
och slingrande brant.
Dit längtan drar starkast, vägarna bära!
Och aldrig vågar jag mig dit ner.
Hvem har mod till ett språng
ifrån bergets kant?
Det är djupt, fast det lockar så frestande
nära!

Och ser du hit upp mot höjden ibland,
när du skyndar igen
på din okända färd,
jag anar din blick, och jag hör dig
tänka:
"Den där lilla byn midt i skogarnas
land, —

att den lefver än! —
En glömd liten värld,
hvars fönster som tårade ögon blänka!"
ELLEN LUNDBERG
f. Nyblom.

Gavinano aug. 04.

BARNUTFLYKTERNA I GÖTEBORG.

I HETTA och solgass, i rök och makadam,
I hvem längtar ej ut till landet, ut till haf
att fylla lungorna med härlig skogs- eller salt-
sjöluft, att för en stund ge sig det våta ele-
mentet i våld! En månad, en dag därute ger
storstadsbon strax en gladare syn på lifvet.
Han känner sig som människa.

Har landet denna inverkan på den vuxne,
hvad måste icke en månad, en dag i skön
natur i härlig sommartid vara för de trånga
gatornas, grändernas krälände barnskara.

För att kunna bereda just dessa en högtids-
dag i naturen har sällskapet för friluftsslekar
i Göteborg denna och föregående sommar anord-
nat barnutflykter.

I sommar ha dessa utflykter företagits tre
gångar i veckan med omkring tre hundra barn
hvarje gång. Det har varit en jublande skara,
som i abonnerade flaggprydda spårvagnar vin-
kat staden farväl och sjungande och viftande
återväntat hem. Den mest stele göteborgare
har ej kunnat undgå att blicka upp, ljusna till
och besvara viftningen.

På ön Hisingen, just där Göta älf går öfver
i Älfsborgsjorden med den gamla Älfsborgs
fästning i förgrunden, har den jublande högtids-
klädda skaran slagit sig ned på det djur-
skyddsföreningen tillhöriga området Fågelro.
Från en nyuppförd paviljong, afsedd för servering
och till skydd under oväder, hälsar den blå-
gula flaggan barnen välkomna.

Gossar och flickor lägga sig i masslag, grup-
per på en femton barn med hvar sin "ordnings-
gosse" och "ordningsflicka", hvilkas uppgift
är dels att bidra till ordningens upprätthåll-
ande, dels att anordna lekar. Smörgåsar och
mjölk serveras så mycket som åstundas af därtill
särskildt utsedda större flickor.

När alla äro mätta och uthvilade efter färden,
beger man sig till särskilda lekfält, där tillfälle
bjudes att deltaga i ordnade boll-, spring- och
danslekar, där den trötte och svage kan ostörd
få slå sig ned i solgasset eller i skuggan af
ett träd. Så badar man. Det är ett nöje så
obeskrifligt, att det måste ses.

Utflykternas anordnare har varit den för
hygienisk uppfostran så outtröttligt verksamme,
här allmänt kände barnavännen, läroverksadjunk-
ten J. W. Åkermark.

Själftva ledningen har i år ombesörjts af
tvänne lärare och lärarinnor vid stadens folk-
skolor, som intresserat sig för företaget, och
allmänhetens välvilja har betydligt underlättat
deras arbete.

Penningar ha åstadkommit dels på frivillig-
hetens väg, dels därigenom att stadsfullmäktige
funnit ändamålet behjärtansvärdt och lämnat
bidrag.

Den, som varit med därute, deltagit i bar-
nens lekar och sett, huru de små verkligen
förstå tillgodogöra sig sin dag och det såväl
andligen som kroppsligen, kan ej annat än
känna sig manad att bringa dessa utflykter till
vidsträckt kännedom, mana till efterföljd och
vädja till varmhjärtade människors ofta hårdt
anlitade börs, bedja om mängen sådan hälsodag
för hvarje storstadsbarn.

I Tyskland, hvarifrån idéen leder sitt ur-
sprung, är det societetens damer, som tagit
sig an utflykterna, som funnit det värdt att
offra de små litet tid och krafter, och jag tror,
de känt, att de ej arbetat i fåvitsko. Den
sanna lifsglädje, som under utflykterna kommer
till yttring, de strålande barnaögonen hafva
säkert varit dem belöning nog.

DINA.

KÖP
Svart Siden.

Begär profver franko af våra garanteradt
solida sidentyger från 90 öre till kr. 13 pr mtr.

Specialité: Sista nyheter af brud-, sällskaps-
och promenadtoiletter, äfven i kulört och hvitt.
Sändes tull- och portofritt direkt till privata.

Schweizer & Co., Luzern S. G. (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

NÅGRA TIMMAR I ÅHUS. ETT RESE-
MINNE AF N. P. ÖDMAN.

LILLA ÅHUS, som jag förut endast kände
till genom gamle Palmblads geografi och
för öfrigt blott hört nämnas i sammanhang med
en lyckande anekdot, som här ej kan citeras,
— har jag nu i sommar sett med egna ögon,
och jag är lika stolt däröfver, som jag för
några år sedan var öfver att ha sett Trosa, ja,
ännu stoltare. Åhus har en gång varit en mäktig
stad med ringmur och befastadt slott och sju
kyrkor och ett kloster, och det har Trosa aldrig
varit.

Hur jag kom att besöka det? Jo, det var
på det viset, att efter "gymnasistmötet vid
Uddarp",* där jag på inbjudning medverkat,
föreslog min vän och värd kyrkoherden T. i
Skepparslöf, att vi skulle göra en liten titt
till Åhus, och det var ju inte värdt att säga
nej till. Åhus låg ju så nära, och jag hade
en dag på mig. Och när jag så på köpet
blef bjuden på hela färden och genom T:s
försorg äfven inviterad på middag af en som-
margäst i Åhus, ja, så var ju frestelsen alldeles
oemotståndlig.

I sällskap med några unga mötesmedlem-
mar, som skulle åt samma håll, foro vi alltså,
T. och jag, den 4 sistlidne juli på f. m. först
den lilla järnvägsbiten in till Kristianstad. Och
här måste jag, innan jag går vidare, säga
tvänne saker, som ej ha det ringaste med
Åhus att göra: det ena, att den skånska slätten
här i närheten af Kristianstad ter sig i sol-
ljuset — särskildt från vissa utsiktspunkter, fram-
för allt från det nyss nämnda Uddarp — så
vacker i alla riktningar, att den skulle fresta
mig att sjunga Skånes lof, om tid och ut-
rymme tilläte, och det andra är, att sta-
den Kristianstad, genom sina vackra gator,
sina stilfulla byggnader och sin storartade, för-
tjusande park, ett slags "Champs Elysées" eller
"Bois de Boulogne" i smått, förvärfvat sig i
sin skånska omnejd det stolta namnet "lilla
Paris". Om man med detta namn äfven vill
hänsyfta på lifvet i Kristianstad, är mig obe-
kant.

Färden från Kristianstad till Åhus hann
tog jämnt en timme, och ungefär halfva tiden
foro vi längs Helgasjön, som dock just ej är
vidare vacker. Den sanko trakten gör nämligen,
att den mera tar sig ut som en stor öfver-
öfversvämning än som en riktig sjö. Hvad
vi från tåget sågo af skånska landsbygden på
detta håll, föreföll ej heller lika vackert som
trakten på västra och norra sidan af Kristian-
stad, men den allmoge, som vi sågo vare sig
vid stationerna eller på själfva tåget, företedde
samma välmående och intelligent typ som
öfverallt i Skåne.

Vid själfva Åhus stannade tåget ej mer än
ett ögonblick, utan fortsatte så godt som genast
till "Åhus hamn". Här hade vi nu vid ut-

* Uddarp är ett skånkt gods, som ligger i när-
heten af Kristianstad och äges af en grefvinna Dücker.

Från och med den 1 maj

äro

IDUNS REDAKTIONS- OCH EXPEDITIONSLOKALER

flyttade till

Drottninggatan 51, 1 tr. upp,

hvilket vi härmed ha velat meddela alla våra prenume-
ranter, korrespondenter, besökare och kunder.

Nürnbergers "PILSNERDRICKA". Rikstel. 7 94.
Allm. Tel. 30 48.

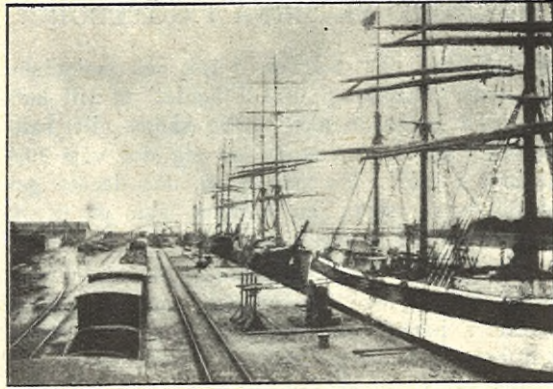

**Lanolin-
Sana-Tvål.**

Garanterad ren, neutral,
mild och öfverfet.

Bästa Barntvål!
25 öre st.

Grumme & Son
Stockholm.

ÅHUS HAMN.

stigandet stora havet alldeles framför oss, men vi hade äfven framför oss något annat, som ännu mer kräfde vår uppmärksamhet, och det var några damer, som, älskvärdt leende, hälsade oss välkomna och bjödo oss att intaga "elfvaka" i en af de täcka villor, vi sågo däruppe i brynet af tallskogen. Det var naturligtvis samma villa, där vi per telefon inbjudits att intaga middag. Vi bådo emellertid under tacksamma bugningar att få slippa kaffet, enär tiden var knapp och jag prompt måste se det gamla historiska Åhus före middagen. Vi aflämnade således vårt pick och pack, lofvade vara punktligt tillbaka till middagen och skyndade ned mot hamnen för att längs kajen vandra tillbaka, upp mot Åhus.

Hamnen härnere, som utgöres af åmynningen af Helgeån, är bred och rymlig och skyddas därute mot havet af två långsträckta vågbrytare af massivt utseende. Kajen är omsorgsfullt byggd och af ansevärd längd, och en rad af stora magasinbyggnader ligga längs stranden. Det hela vittnar om, att detta ej kan vara en anläggning af det lilla obetydliga Åhus. Så är det ej heller, det är det rika och sjöfartidkande Kristianstads egen hamn, och allt är här dess anläggning. Också lågo här rader af fartyg af skilda nationer, lossande och lastande. Vi vandrade raskt längs kajen uppåt "staden", höll jag på att säga, jag menar uppåt "byn", ty Åhus är i själfva verket ingenting annat än en by, om det också lär starkt fundera på att snart bli "köping". Men hvad det en gång varit, därom skola vi snart få höra något. Alltnog vi vandrade längs kajen dit uppåt, och under vandrigen underhöll jag naturligtvis med min vänliga ciceron ett flitigt samtal, "föreställt i frågor och svar". Bland annat fick jag då veta, att landet på vänstra eller norra sidan af åmynningen, där vi nu vandrade fram, kallades "Täppet", och att den andra sidan midt emot kallades "Espet". Det var endast Täppet, som hade kaj, Espet var däremot lummigt beväxt med löfskog ända till vattenranden, ja, tedde sig med sin yppiga, till utseendet ogenomträngliga vegetation nästan som en stilla urskog.

"Täppet" åter är den lefvande, rörliga och civiliserade sidan, och hvad som ger den lif är icke blott hamnen med dess fartyg, utan äfven den bakom denna uppe vid skogsbrynet liggande dubbla raden af täcka villor med dess många sommargäster. Ja, här är rent af en liten hafsbadort, om icke europeisk, så åtminstone skånsk och framför allt befolkad af Kristianstadsbor, och nere vid hafstranden finnas både varmbadhus och kallbadhus, det senare ganska stort och anlagdt långt ut i vattnet. Och vid själfva den öppna hafstranden lär också badas nästan lika ogeneradt af båda könen som vid de celebra franska badorterna.

Vacker och angenäm var vår vandring längs vattnet uppåt Åhus, men det vackraste var dock det man såg, när man vände sig om:

det oändliga blå havet bortom vågbrytaren i öster. Vi hade dock ej mycken tid att stå försjunkna i detta skådespel; vi voro ju stadda på forskningsfärd efter Åhus' historiska märkvärdigheter. Och snart, innan vi anländt till själfva den gamla ärevärdiga f. d. staden, hade vi alldeles inpå oss en af de förnämsta, ruinen af Åhus' slott. Jag hade så när gått förbi den, då min blick var upptagen af hamnen och havet, men min vänlige ciceron hejdade mig och utpekade den gamla ruinen strax till höger på en liten kulle, och vi gingo nu dit upp och togo den i betraktande. Ehuru den för ett vanligt turistöga endast har samma intresse som hvarje annan gammal slottsruin och, på samma sätt som en sådan, är ägnad att med sina hvalfbågar, hålur och kallare, sina skottgluggar och hvalfda dörröppningar, sin ringmur, sin graf och sina vallar tilltala det estetiska sinnet, så har den för fornforskaren och den historiskt intresserade en vida större betydelse. För 13 år sedan såg man här ännu blott en kulle af flygsand, men sommaren 1892 och 1893 företogs i arkeologiskt syfte grävningar på stället under ledning af numera aflidne lektorn i Kristianstad Abraham Ahlén, och dessa lade då i dagen Åhus' gamla historiska slott, d. v. s. så mycket som däraf återstod eller med andra ord bottenvåningen och källarhålorna, här och där ett stycke af ringmuren och utanför denna tydliga spår af grafvar och vallar. Och man har kommit till det resultat, att slottet, om ock af jämförelsevis ringa omfång, har varit ganska högt, eller, närmare bestämdt, att det, ofvanför den massiva bottenvåningen med sina 1 å 2 meter tjocka murar af sandsten och gråsten, haft flere våningar af tegel, och att det äfven haft ett väldigt torn af tegel, hvilande på bastant gråstensgrund. Detta allt har man hufvudsakligen dömt af den ofantliga massa af tegel och tegelgrus, som funnits hopad i och om-

ÅHUS SLOTTSRUIN.

kring ruinen. En mängd fynd af arkeologiskt intresse, såsom husgerådslämningar, vapendelar, prydnadsföremål, nycklar och lås m. m. har man ock vid de nämnda grävningarna funnit i ruiner.

Talade nu vännen T. om allt det där för mig, när vi stodo och betraktade ruinen? Nej, det hade han, med förlof sagdt, inte reda på, utan det har jag själf tagit reda på sedan. Källan skall här nedan angifvas. Det enda han sade var, att i Åhus' slott fordom residerade "den mäktige Lunda-ärkebiskopen Eskil". Detta var nog att väcka min nyfikenhet, och ett och annat af hvad denna drifvit mig att efterforska vill jag nu meddela.

Första gången Åhus slott omtalas i historien var under den nämnda ärkebiskop Eskil (1137—1177). Häfderna förmåla nämligen, att han af en mycket märkvärdig anledning fick det till skänks jämte Åhus och åtskilligt annat af den danske konungen Sven Grote. Saken var den, att ärkebiskopen legat i fejd med konungen, och att denne efter en vunnen seger öfver bispenn kommit på den förflugna idén att ta och hissa upp honom i en korg under taket i Lunds domkyrka. Vare sig nu detta skedde i ett anfall af dåligt eller skämtsamt lynne, så blef han snart så förskräckt öfver sitt tilltag — vid tanken på möjligheten af bannlysning — att han skyndade att hissa ner bispenn igen och erbjuda förlikning; och han erbjöd honom då (1149) Åhus jämte slottet och vidare ett helt skänks härad och tre fjärdedelar af Bornholm. "Topp!" sade ärkebiskopen, och därmed var affären uppgjord, och äfven hans efterträdare fingo behålla allt det där, åtminstone Åhus, ända till reformationstiden. Eskil, som var en krigisk och företagsam herre, insåg strax vikten af platsen och dess förträffliga läge för sjöfarten, och han försåg, så fort ske kunde, slottet med grafvar, vallar och torn, så att det kunde utstå en dust både med danska och svenska konungar, om det gällde, och det fick det också i framtiden göra mer än en gång. Lunds ärkebiskopar lågo nämligen tidt och ofta i fejd med konungarne under den där "gamla goda tiden". Såsom Eskil kämpat mot Sven Grote, så kämpade ärkebiskop Jakob Erlandsson mot Kristoffer I och Jens Grand mot Erik Menved; och Åhus väl befästade slott fick vid alla dessa tillfällen visa hvad det dugde till. Konung Kristoffer lyckades dock i sin fejd med ärkebiskopen Jakob Erlandsson, en högeligen orolig prelat, att besegra och fångsla denne, och han lade då åter Åhus under kronan 1259. Men där stannade det icke länge, ty för att befria landet från en långvarig bannlysning och få förlikning med påfven, måste han återlämna slottet igen till ärkebiskopen 1276. — Som ärkebiskoparne själfva endast tidtals residerade på Åhus slott, "styrdes Åhus med dess underlydande län i dessa tider af en *advocatus* eller *länsman*, som hade sitt boställe på slottet."

En händelse i slottets annaler, som äfven berör vår svenska medeltidshistoria och visar, hvilka väldiga herrar de där lundabiskoparne voro, bör här ej heller förbigås, nämligen den att, sedan de skånska landskapen 1332 kommit för en tid under svenska kronan, lät den svenske konungen Magnus Erikssons son, prins Erik, år 1359, af harm öfver att ärkebiskopen Jakob Nilsson Köning ej med godo lät förmå sig att öfverlämna Bornholm, "fångsla honom med hela hans hof på Åhus slott och frantaga honom 60 rustningar med hästar, som han där hade". — Åhus och dess slott hemsöktes också en gång af Carl VIII Knutsson under hans härjningar i Skåne.

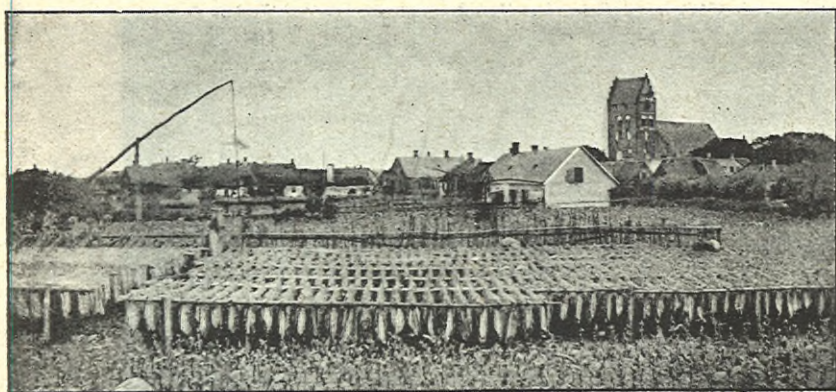
Vid reformationens införande indrogs slottet äntligen på allvar under danska kronan. Sedan det under den följande ofreden mellan grannrikerna ofta blifvit anfallet och illa tilltygadt,

För korpulenta personer.

Sändes mot postförskott eller efterkräf öfver hela Norden.

Fields reduktions- (afmagrings) kur, af läkare garanterad absolut ofarlig, i sätser, tillräckliga för en tre veckors kur. Med hvarje sats följer en broschyr, innehållande nödiga råd och upplysningar. Pris per sats 20 kr. Rekvideras hos

Fields General-Depôt för Norden,
(Walfrid Swenson), Grefturegatan 64, Stockholm.

TOBAKSFÄLT VID ÅHUS.

vardt det slutligen brändt af svenskarne under hertig Karl 1567. Säkert är, att det år 1580 var aldeles förstördt.

* * *

Vännen T. och jag gingo nu från slottsruinen vidare på vår forskningsfärd, anlände snart längs kajen till de första små husen vid strandgatan i Åhus och veko så upp på en liten tvärgata och kommo till en långgata, tämligen folktom, som vi vidare följde framåt. Alla husen voro små och obetydliga envåningshus, om ock flere, som det tycktes, af aktningvärd ålder. Dock fann jag, mot min förväntan, intet s. k. "gafvelhus". Tydligen var intet enda af dem från den gamla danska tiden. De sågo emellertid småtrefliga ut, d. v. s. de erbjödo denna småstads-idyll, som numera annars, äfven i de minsta svenska städer och köpingar, börjar allt mer trängas undan af de moderna husen. Till idyllen hör ju också de små gröna täpporna, och sådana fanns det här godt om, och somliga voro till och med stora nog, så att de på några ställen bildade öppna fält mellan husen. Men hvad var det som växte där? Jag kände ej igen det och vände mig till min ciceron.

"Tobak," blef svaret,

"Jaså, — och det där?" sade jag, när vi kommo till ett annat fält, som jag tyckte ej var aldeles detsamma, utan möjligen kunde vara potatis i sin första begynnelse.

"Också tobak," blef det oföränderliga svaret. Tobak öfverallt, ja, så var det i Åhus. Där planterades knappt något annat än tobak, från-räknadt träd, buskar och blommor. Också lär här finnas en större tobaksfabrik, som köper upp det alltsammans — så att den planteringen lönar sig. Rätt vackert genom sin friska gröna färg tog den sig ock ut.

Och så kommo vi då till slut till torget, och det slog genast an på mig med sina pittoreska små hus och sina lummiga träd, särskildt de vackra lönnarna framför husen på östra sidan, och en präktig accacia framför ett hus på den motsatta. Men den vackraste synen var den gamla präktiga kyrkan, som bakom häckar och träd reste sig ansenlig på norra sidan af torget. Men om denna mera sedan!

(Forts. o. slut i nästa n:r.)

TORGET I ÅHUS.

ÄNKANS SON. SKISS FÖR IDUN AF A.

(Forts. fr. föreg. n:r).

MAMMA kunde ej annat än tro honom, ty det blef alltid så mycket kif och gräl, då Rolf lekte tillsammans med gossarna Holm. Ihop med Johan hade det däremot alltid gått i endräkt och gamman. Och så blef det vid att Rolf åter började leka med

Johan, som det vanligen blef med allt hvad han ville.

"Så försigkommen som Rolf är, behöfde han ett par timmars ordnad sysselsättning på dagen", tyckte fröken Alm. "Låt honom gå i en slöjdgång", föreslog hon.

Fru Alberg skakade blott afvärjande på hufvudet. Icke förrän han har fyllt sju år, vågade hon låta honom lära sig läsa. Början gjordes af henne själf. Hon fröjdade sig öfver att gossen röjde ett så godt hufvud. Det hade han ärt efter sin pappa. Ty hon var en anspråkslös, liten kvinna, som hänförde gossens alla ovanliga och glänsande gåfvor från fadern. Men i trots af gossens goda fattningsgåfvor, pröfvade henne lärarinnekallet och snart sattes Rolf i småskolan; det var aldrig bra att läsa med sina egna barn, man fordrade aldeles för mycket af dem, förklarade fru Alberg.

"Hur reder sig lille Rolf?" frågade hon efter någon tid hans lärarinna.

"Med läsningen går det ganska bra", förklarade lärarinnan, "men det är svårt att få honom att sitta stilla."

"Det kommer sig af att han är så liflig", smålog hans mamma.

Rolfs "liflighet" beredde honom åtskilligt trassel i början af hans skoltid. Ibland satte den äfven hans mamma i förlägenhet.

"Rolf har blifvit en sådan liten rustibus", sade hans mamma en gång, då de voro hos Holms och Rolf for fram väl bullersamt och ogeneradt.

Ingen opponerade sig häremot. Snart hördes Rolf bråka och skrälla än värre med gossarna i rummet bredvid.

"De lär sig så många dumheter i skolan", sade hans mamma, halft ursäktande.

"Göra de!" sade doktorn.

Frampå kvällen ådrog sig en af gossarna Holm sin pappas misshag och blef utan omständigheter förvisad till barnkammaren.

"Nu var doktorn för sträng", sade en af damerna i sällskapet.

"Nej, det var jag visst inte", sade doktorn.

"Pojkar i de där åren äro ofta litet drumliga", ursäktade hon fortfarande den unge syndaren.

"Ja", bekräftade fru Alberg, som visserligen

inte gärna förunnade ett barn något slags företräde framför Rolf, men alltid var idel medkänsla, om något gick det emot, "det äro de visst. Rolf kan min-sann också vara riktigt drumlig ibland", tillfogade hon ädelmodigt.

Detta yttrande framkallade ingen invändning, diskussionen afstannade blott. Fru Alberg satt där helt

Wilh. Becker,

Kungl. Hofleverantör.

STOCKHOLM. 5 Malmorgsgatan 5.

Ur sjukvårdsafdelningen:

Badtermometrar: 20, 25 och 30 cm. långa
Febertermometrar, MAXIMAL MINUT: runda och ovala i nickelhylsa; med aluminiumskala i läderfodral o. nickelhylsa.
Fönstertermometrar: glascylinder, hvit glasskala o. nickelbeslag.
Glascylindertermometrar: 15, 20 och 25 cm. med eller utan ögla; skalan — 30+50° C. och — 40+100° C.
Rumstermometrar: Mahognybetsad och valnötsbetsad skifva 15, 20 och 25 cm.; svartlackerad och skulpterad skifva med försilfrade metallskalor; svartlackerad skifva med tjock, hvit glasskala 15, 20 och 25 cm. lång.
Ny, illustrerad priskurant å Förbands- och Sjukvårdsartiklar, Kemiskt och Medicinskt Glas, Utensilier m. m. sändes franco på begäran.

förvånad och litet smått förnärnad och ångrade sitt onödiga vittnesbörd.

Någon tid därefter mottog fru Alberg en ny inackordering, fröken Granberg.

"Det var den värste pojke jag någonsin sett", beklagade sig denna för de andra inackorderingarna. Hon hade aldrig sett Rolf som en liten sött gosse, utan såg i honom blott en ovanligt fräck och själfständig liten slyngel. — "Och den där ohängde pojken ojar sig modern öfver såsom sin enda glädje! Gudi lof, att man inte blifvit hugnad med ett sådant glädjeämne!"

"Det kan man med skäl tycka", instämde telegrafisten. "Ty i ditt stånd, så —"

"Att han bara får sitta där som en liten husfader och yttra sin mening om anrättningarna och skrodera och falla gammalt folk i talet", fortsatte fröken Granberg. "Det skall verkligen vara en änkas stackars gosse, som så får husera." Och hon kastade som oftast förvånade blickar på fru Alberg, som kunde låta allt detta passera, men denna hade inte minsta föreställning om att icke Rolfs fasoner och infall togo sig lika näpet och bra ut, som när han var en liten gosse.

På eftermiddagen, när fröken Granberg var ute och promenerade, kom Rolf plötsligt farande tvärs öfver gatan, jagande en katt.

"Hvad har katten gjort dig, Rolf?" frågade hon.

Rolf stannade i häpenheten, och katten fick ett så betydligt försprång, att han uppgaf jakten.

"Jag såg dig jaga och plåga den där katten häromdagen också", sade fröken Granberg, "jag skall säga åt din mamma, hur du bär dig åt."

Rolf kastade blott en trotsig blick på henne, han visste nog hvar han hade sin mamma.

"Men att ni bara står ut att höra på pojken", förvånade sig oupphörligt den nya inackordering för de andra.

"Det finns förmildrande omständigheter för pojken", svarade telegrafisten. "Strängt taget begagnar han sig ju endast af de vidsträckta friheter, som medgifvas honom. Så förständig och resonabel Emma än är i andra afseenden, är hon aldeles blind och oeffterättlig angående Rolf."

"Men det är ju riktigt orätt att inte fästa hennes uppmärksamhet vid hans olater", tyckte den andra.

"Att fästa föräldrars uppmärksamhet på barnens olater torde vara ett något otacksamt värf", sade den andra med en axelryckning.

Men den nykomna beredde emellertid Rolf en tämligen het tid, ty hon tog sig ett förargligt sätt att tvärtystna eller mönstrande betrakta honom, då han afbröt henne eller hade något själfsväld för sig, hvilket på ett högst obehagligt sätt strök under hans oskick och slutligen måste väcka den omisstänksamma fru Albergs uppmärksamhet. I enrum med gossen gaf hon honom verkligen flera anmärkingar mot skick och uppträdande än han någonsin förr fått. Men aldrig hade han varit mera öm

En härlig läskedryck fås af Lagermans Lemonad-pulver "Tante n",

FRÅN PRINS CARLS OCH
PRINSESSAN INGEBORGS BESÖK PÅ
TROLLENÄS. RAHMN, LUND, FOTO. 1. PRINS CARL. 2. PRIN-
SESSAN INGEBORG. 3. PRINSESSAN LOUISE.
4 O. 5. PRINSESSORNA MARGARETHA OCH MÄRTHA.
6 O. 7. FRIHERRE OCH FRIHERRINNAN NILS TROLLE.

och smeksam mot modern än sedan fröken Granberg, denna inkräkterska af hans frid, kommit i huset.

“Fröken måtte inte vara van att vara tillsammans med barn“, sade fru Alberg slutligen en dag, då hennes tålmod blef för medtaget.

“Tvärtom. Där jag senast bodde, var huset fullt af barn.“

“Det skulle man inte kunna tro“, sade fru Alberg spetsigt.

Men då fru Alberg en dag vid fröken Granbergs visade otålighet öfver Rolfs bullersamhet framkastade ett: “Fröken måtte aldrig själf varit ung“, blef fröken Granberg ond och svarade, att såvida, enligt fru Albergs mening, det att vara ung vore liktydigt med att slippa att behöfva veta mores, så hade hon dess bättre nog aldrig det varit. Efter ytterligare ett par

repliker undrade fru Alberg, om det inte vore bäst att fröken Granberg såge sig om efter en hemvist, där förhållandena kunde vara mera i smaken, hvilket denna genast var med om. “Jag hade retat ihjäl mig på pojken, om jag stannat kvar“, sade hon till de öfriga inackorderingarna.

“Det är visserligen rätt ledsamt, att fröken Granberg ej triffes hos mig“, sade fru Alberg till sina vänner. “Men som jag till hennes trefnad väl ej rätt gärna kunde säga npp min gosse, fanns verkligen ingen annan råd.“ —

“Nej, men Rolf“, utropade en söndag med klagande röst fru Alberg, då hon kom från kyrkan. “Dina nya söndagskläder!“ Byxorna voro baktill förvandlade i flor och trasor.

“Jag åkte bara litet på spåntaket ute hos Gustafssons. Det var så livvadt så“, förklarade Rolf.

“Har Johan också varit med?“ vände sig fru Alberg till fru Nilsson, som stod på sin trappa.

“Nej, gud nåde honom, om han det varit“, svarade fru Nilsson med en mycket menande min. Hon höll allt Johan i tukt och Herrans förmaning, hon, fast hon nog kunde haft bättre råd än fru Alberg att låta sin pojke slita upp bakdelarna af byxorna på Gustafssons tak.

“Det är säkert den där vilde Gösta Holm, som lär Rolf så många streck och dumheter“, klagade fru Alberg.

“Såvida det inte skulle kunna bero på de naturliga goda anlagen“, mumlade fru Nilsson för sig själf.

I sinom tid började Rolf i latinskolan, fick klassmössa och kände sig som en hel karl. Men hans “liflighet“ beredde honom alltjämt en del svårigheter.

Fru Alberg strålade af stolthet och triumf vid sin gosses första examen. Ingen var så oförsagd och käck som Rolf, ingen hade sådan sin resnärvaro och var så ferm i sina svar som han; han var ju från språda år van att spela en framstående roll. Men Johan stod där handfallen och konfys och kunde knappt lägga två till två, då han kom fram till svarta taflan.

Rolf fick också goda betyg, flit- och uppmärksamhetsbetygen kunde dock varit bättre. Med Johan förhöll det sig däremot alldeles tvärtom.

Emmadagen firades såsom vanligt af fru Alberg med en liten förmiddagsjunta för hennes vänner. Rolf hade som alltid utfört huvudrollen; mamma betraktade honom med tjusta blickar och tyckte honom vara nästan mer än vanligt till sin fördel.

Men när chokladen och tårtorna voro inmundigade fick Rolf lust att öfverflytta sina sällskapstalanger från salongen till gatan, där Johan lekte.

“En sådan odräglig pojke“, hviskade tanterna. “Att inte Emma kan ha vett att tysta honom.“

“Jag tror gamle ryttmästaren också är ute och motionerar sig mellan skurarna“, anmärkte en af damerna, och som om det häruti legat något märkvärdigt, tittade alla ut genom fönstret.

För fru Alberg blef också scenen intressant nog, ty den gamle herrn stannade i detsamma framför pojkarna och började språka med dem. Och med vanlig modersstolthet såg hon Rolf vara den, som förde ordet, de andra pojkarna stodo där däremot så stumma och dumma som bondbarn, tyckte hon. Och så berättade hon det i hennes tycke så träffande omdöme, som ryttmästaren vid deras första möte fällt om Rolf. Damerna skrufvade litet på sig, ty det var inte precis första gången, de hörde historien.

“Ryttmästaren är en så fin och älsklig och barnkär gammal man, och Rolf finner han visst särskildt nöje i att prata med, därför att han tycker honom vara så käck och frimodig,“ slöt fru Alberg.

“Det var mig en fräck och framfusig liten gynnare,“ sade emellertid just i detsamma den gamle ryttmästaren, som ibland talade för sig själf och fortsatte sin promenad. Men den gången hörde Rolfs mamma inte yttrandet, utan förblef i ljuf förvissning, att Rolf endast kunde ingifva smickrande omdömen.

Efter en stund aflöstes det stickande solskenet af en regnskur. Fru Alberg måste gå ned på trappan och ropa in Rolf.

“Kom med Johan, så leka vi i stället på vinden“, ropade Rolf och beredde sig motviligt att gå in.

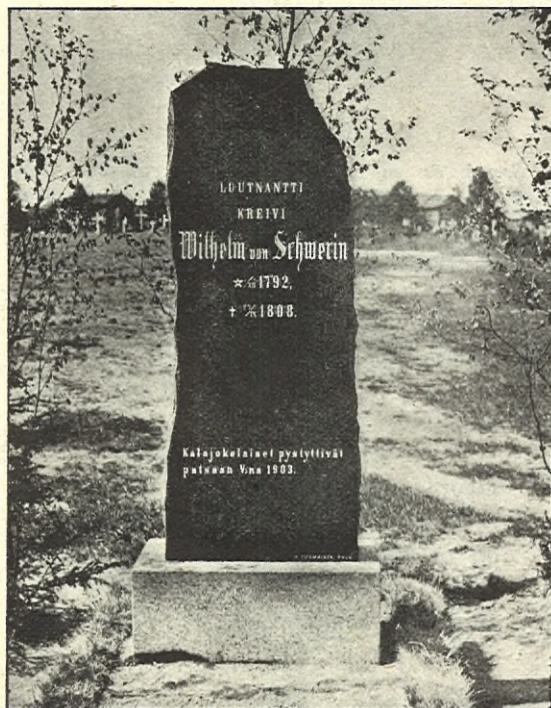
FRÅN KUNGABALEN I MARSTRAND. GRUPP AF DE I FISKARDANSEN DELTAGANDE DAMERNA.
A. JONASON FOTO.

“Nåja, det kan ni väl få,“ medgaf fru Alberg. “Fast jag tycker Rolf hellre skulle velat vara nere hos mamma och tanterna.“

Men det ville inte Rolf.

“Sista dagarna har vinden utgjort ett riktigt favorittillhåll för Rolf. Och när det är någon gosse hos honom, tycker jag, att det är riktigt skönt, att de hålla till däruppe. Där leka de så tyst och snällt, men i våra små rum bli de så stöjiga.“

“Frun“, hördes en stund därefter en häpen

WILHELM VON SCHWERINS GRAFVÅRD I KALAJOKI.

röst, och den från bondlandet direkt importerade pigan visade en förfärad fysionomi.

“Polisen är här och säger, att Rolf ligger däruppe i vindsfönstret och ropar okvädinsord till de förbigående.“

Frun skyndade förskräckt ut. Däruppe låg Rolf framstupa på golvet och stack ut huvudet genom det lilla halfmänformiga fönstret, och fru Alberg möttes af några mindre prydziga enkla såväl som sammansatta djurnamn, utslungade med hennes älsklings klingande röst. Bredvid stod Johan med ett uttryck af blandad häpnad och beundran.

“Nej, men pojkar, hvad tar ni er till!“ ropade fru Alberg utom sig.

“Jag har ingenting gjort,“ sade Johan.

“Nej, det var nog bara Rolf,“ medgaf polisen, som följt efter fru Alberg. “Den här olåten har hållit på ett par dagar,“ vände han sig till henne, “fast vi inte förut tagit reda på hvarifrån den kommit.“

(Forts.)

UR DAGSKRÖNIKAN.

PRINS CARL OCH PRINSESSAN INGEBORG med sina två små döttrar, prinsessorna Margaretha och Märtha, anlände på tisdagen i förra veckan till Eslöv i Skåne för att gästa hofjägmästaren friherre Nils Trolle på Trollenäs. De mottogs vid stationen af sin värd och prinsessan Ingeborgs syster, prinsessan Louise af Schaumburg-Lippe, som samtidigt mötte från Köpenhamn. Hertigparet för vidare till Trollenäs' station, där de mottogs af friherrinnan Trolle och gjorde besök hos greffen och grefvinnan Trolle-Bonde å Trolleholms närbelägna slott. Kl. 6 gäfvos frih. och friherrinnan Trolle middag med bal, till hvilken ett trettiotal personer mottagit inbjudning. Idun meddelar i dagsnumret några vackra bilder från furstebesöket på det ståtliga skånegodset.

EN VACKER MINNESVÅRD har nyligen rests på Kalajoki kyrkogård öfver en af finska krigets hjältar, löjtnant Wilhelm von Schwerin. Wilhelm Johan Ludvig von Schwerin föddes den 2 december 1792. Efter enskild undervisning i hemmet antogs han år 1806 såsom kadett vid krigsakademien på Karlberg, utexaminerades därifrån år 1808 såsom underlöjtnant vid Svea artilleriregemente och afgick s. å. med friherre von Vegesacks armékar till Finland.

Till följd af sina vid Oravais erhållna blessyrer aflad han i Kalajoki den 27 september år 1808 och begrofs på därvarande kyrkogård. Den nu afbildade minnesvården på hans graf är rest af Kalajokibor på initiativ af medicine doktor R. Löfvist i Helsingfors.

EN RUMÄNISK FÖRFATTARINNA, m:me S. Gheorghin Smara, besöker för närvarande vårt land, från hvilket hon skrifer resebref till ett par af Bukarests förnämsta tidningar. Häromdagen passerade hon Stockholm på väg till Nordkap och aflade då ett besök på Iduns byrå. Madame Smara är i sitt hemland en mycket uppuren författarinna, som lifligt intresserar sig för skilda frågor, och har vid sidan af sin flitiga journalistiska verksamhet i den stora Bukarest-tidningen Universul utgifvit ett 20-tal bokarbeten. Bland annat är hon en liflig förkämpe för fredssaken.

M:ME GHEORGHIN SMARA.

K. F. PIEHL †. Ett dödsfall, som väckt stor uppmärksamhet och åsamkat vår vetenskapliga värld en kännbar förlust, timade för några dagar sedan, då e. o. professorn i egyptologi vid Uppsala universitet, filosofie doktor K. F. Piehl, afled i Sigtuna, ett par och femtio år gammal. Med honom har en af nutidens allra främsta egyptologer gått hädan.

K. F. PIEHL.

Född i Stockholm 1853, blef Karl Fredrik Piehl student i Uppsala vid 19 års ålder och promoverades 1881 till filosofie doktor. På egyptologiens område gjorde han sig snart ett namn, som efter hand klingade ut öfver hela den lärda världen.

Hans gradualafhandling belönades med filosofiska fakultetens hederspris och sedan utkommo i rask följd af hans hand ett flertal större och mindre egyptologiska arbeten samt en mängd artiklar af grammatikalisk eller i allmänhet språklig art. I sina afhandlingar i orientalistkongressernas Acta och andra vetenskapliga tidskrifter meddelade han ett flertal betydelsefulla upptäckter och iakttagelser på den egyptiska grammatikens, ordbokens och syllabarets områden. Han har också gjort sig bekant som populär författare i sina arbeten Från Nilens stränder och Bilder från Egypten.

Åtskilliga vetenskapliga utmärkelser kommo honom till del. I Uppsala blef han 1889 "prefekt" för den af honom grundlagda samlingen af egyptiska fornsaker, eller som den också kallas "Viktoriamuseet", och 1893 erhöi han en personlig e. o. professur i egyptologi. Han kallades äfven till ledamot af en mängd utländska vetenskapliga sällskap.

Prof. Piehl sörjes närmast af maka, född Höglund, och tre barn.

SVEN HERMAN WIKBLAD †. Presidenten i kammarkollegium, förutvarande konsultativa statsrådet S. H. Wikblad, har i dessa dagar aflidit å Dalarö efter ett långvarigt hjärtlidande.

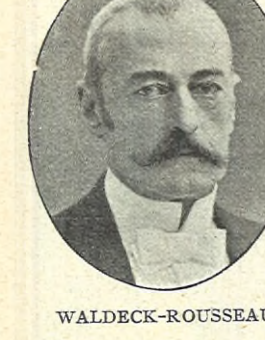
S. H. WIKBLAD.

Han började sin karriär som vice häradshöfding, blef sedermera sekreterare i riksgäldskontoret, och då friherre Gustaf Åkerhielm 1889 blef statsminister, kallades Wikblad af honom till konsultativt statsråd efter statsrådet Lovén, och i denna befattning kvarstod han under skilda regeringar till 1901, då han efter Hans Forsell blef president i Kammarkollegium.

Herman Wikblad var en särskildt inom vårt författingsväsen i hög grad kunnig man och har såväl i riksgäldskontoret och i kammarkollegium som icke minst i egenskap af konsultativt statsråd varit till ovärderlig nytta. Äfven i flere kommittéer af ekonomisk art var han ledamot, och likaså af Musikaliska akademien. En fint bildad man, var han nämligen varm vän af konsten i allmänhet och särskildt af musiken. Konungens förtroende åtnjöt han i synnerlig grad och var i öfrigt en allmänt aktad och afhållen personlighet. Hans politiska åsikter hade möjligen en svag anstrykning af liberalism, men något särskildt parti tillhörde han ej och spelade heller aldrig någon politisk roll.

Han dog barnlös och sörjes närmast af maka, född Nordén. Han var vid sitt fränfälle 63 år gammal.

WALDECK-ROUSSEAU, den bekante franske statsmannen, som i egenskap af konseljpresident spelat en vägande roll i våra dagars franska politik, afled nyligen i Paris efter en genomgången operation för lefversjukdom.

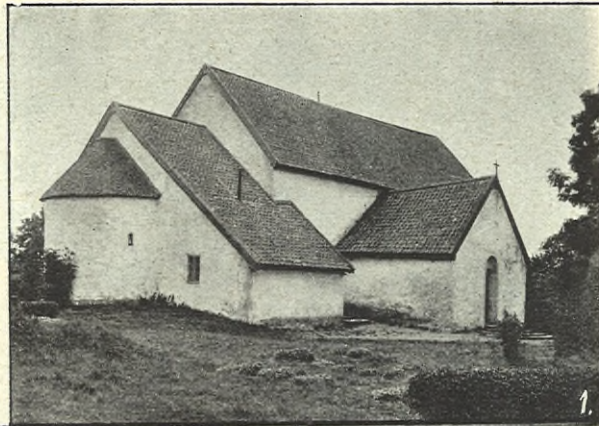
WALDECK-ROUSSEAU

Han tog som politiker liflig del i de brännande strider, som uppstodo i Frankrike till följd af Dreyfus-affären. Men hans stora lifsverk började den dag, den 22 juni 1899, då han som konseljpresident öfvertog ledningen af Frankrikes öden. Hans praktiska blick, statsmannaskicklighet och hans utomordentliga redbarhet gjorde honom aktad af alla partier, och han förstod att återförskaffa åt Frankrike den prestige, som hållit på att gå förlorad under de sorgliga förhållanden, som uppstodo genom Dreyfus-processen. Hans mini-

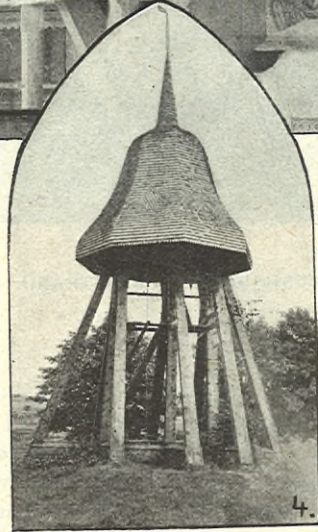
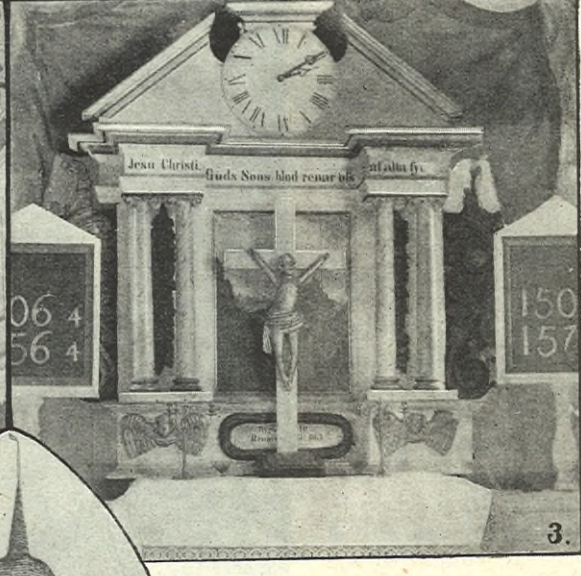
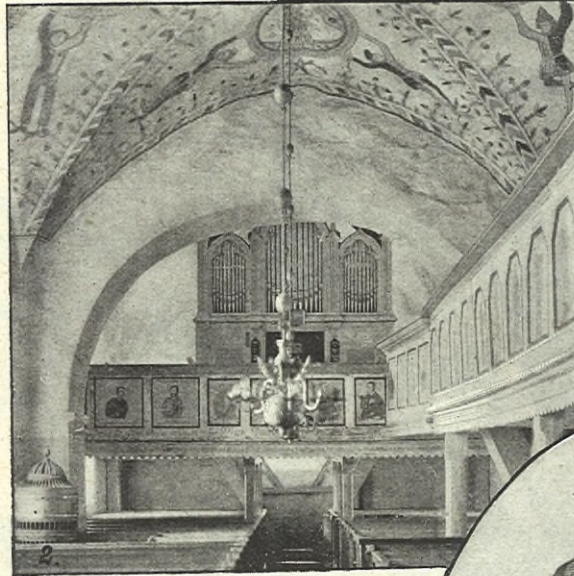
stär blef också en af de mest långlifvade af alla Frankrikes ministärer, ty den satt vid rodret i nära tre år.

Med Waldeck-Rousseau har Frankrike förlorat en af sina klarsyntaste och redbaraste politici.

EN MÄRKLIG VÄSTGÖTAKYRKA. I Gökhemms församling i Skara stift har en kyrka af obekant ålder, men sannolikt ej yngre än från

GÖKHEMMS
KYRKA.
1. EXTERIÖR.
2. INTERIÖR.
3. ALTARET.
4. KLOCKSTAPELN. EDVARD
GUSTAFSON
FOTO.

1200-talet och för öfrigt egendomlig i flere afseenden. Öfver hufvudskeppet sträcka sig två krysshvalf med målningar från 1400-talet, och den numera till vapenhus använda utbyggnaden invid hufvudskeppet i väster har krysshvalf och målningar såsom minne från den tid, då samma utbygge utgjorde ett "Jungfru Maria kor". Att emellertid kyrkan i öfrigt är betydligt äldre än de nuvarande hvalfven framgår af de ännu bevarade takkonstruktionerna öfver hufvudskeppet, som synas vara ursprungliga och utgöras af fackverkskonstruktioner af synnerligen rik sammansättning och dekorativ verkan samt enastående i sitt slag.

Men denna märkliga kyrka är rätt skröplig till sin västligaste och yngsta del, så att kyrkans framtida bestånd synes hotad. Emellertid har nu besiktning verkställt af öfverintendentembetet, som har tillstyrkt kyrkans snara restaurering.

Vi meddela med anledning häraf i dagsnumret några bilder af den intressanta kyrkan.

SOMMAR.

Scenen är en berså med täta väggar och nästan igenvuxen ingång. I sydöstra hörnet står en blommande lind, genom hvars grenar solskenet silar sig in i bersån. Förmiddag med klarblå himmel.

HON sitter på en bänk i bersån, midt emot ingången.

HAN kommer hastigt gående, men tvärstannar midt i den tränga ingången och blir stående där under hela samtalen. Hälsningar utbytas.

HAN.

Hvarje gång ni hälsar på mig, fröken, har jag tyckt mig märka, att ni under hattens brätten — liksom nu — blir röd om kinden. Säg, hur kommer det sig, fröken?

HON.

Inte . . . inte rodnar jag, men det är . . . så varmt i dag.

HAN.

Nu förstår jag inte riktigt, hur jag riktigt skall förstå er. Men det är då visst och säkert, att, när helst ni talar till mig, stannar ni en liten smula. Och jag skulle rysligt gärna vilja, att ni sade hvarför.

HON.

Jag . . . jag stannar . . . inte alls, men . . . jag har förkyllt min hals.

HAN.

Stackars, stackars lilla fröken! Om ni nu i den här hettan blifvit så förkyld, att orden nästan frusit fast i halsen, bäfvar jag å edra vägnar för hur det skall gå i vinter. Då kanhända alla edra ord bli is, som aldrig tinar.

HON

reser sig häftigt.

Hvarför retas med mig så? Släpp mig fram och låt mig gå!

HAN.

Nej, nu har jag gjort er ledsen, och nu får ni inte slippa ut, förrän ni har förlåtit syndaren, som är beredd att göra allt slags bot och bättring. Sätt er ner igen och torka edra våta ögon. Så ja. Var nu snäll och drag på munnen,

bara litet grand, till tecken
att ni inte vredgas än,

HON.

Aldrig blir jag glad igen.

HAN.

Om ni talar allvar, fröken,
drifver ni mig till förtviflan,
och då törs jag inte komma
med min tredje stora fråga,
som jag länge haft på hjärtat.

HON

sitter tyst med hufvudet framåtlutadt, så att ansiktet
är doldt under hattens brätten.

HAN.

Men ni vill ju lyssna, medan
jag berättar, hur jag tänkt mig,
att vi båda skulle ha det?

HON

sitter fortfarande tyst och orörlig.

HAN.

Se, jag hade tänkt att ägna
alla mina unga krafter
och hvar stund, Vår Herre ger mig,
åt att bygga upp en lycka
lik ett slott åt er att bo i,
och till lön för det besväret
få i alla mina dagar
se den vackra röda färgen
gå och komma, gå och komma
öfver edra runda kinder,
och bedårad och lycksalig
lyssna, när ni skrattar, talar
eller — stammar, och för resten
troget tjäna och beskydda
slottets . . . och min egen . . . fru.
Säg mig — svara . . .

HON.

Inte nu.

HAN.

Nenej, jag är inte värdig,
att ni talar till mig, fröken,
än på mycket, mycket länge,
men i kväll kanhända eller
ock i morgon bitti kanske,
eller — säg! — i öfvermorgon?
Längre kan jag inte vänta . . .
För jag får ju ändå svar,
fastän inte nu med samma?

HON.

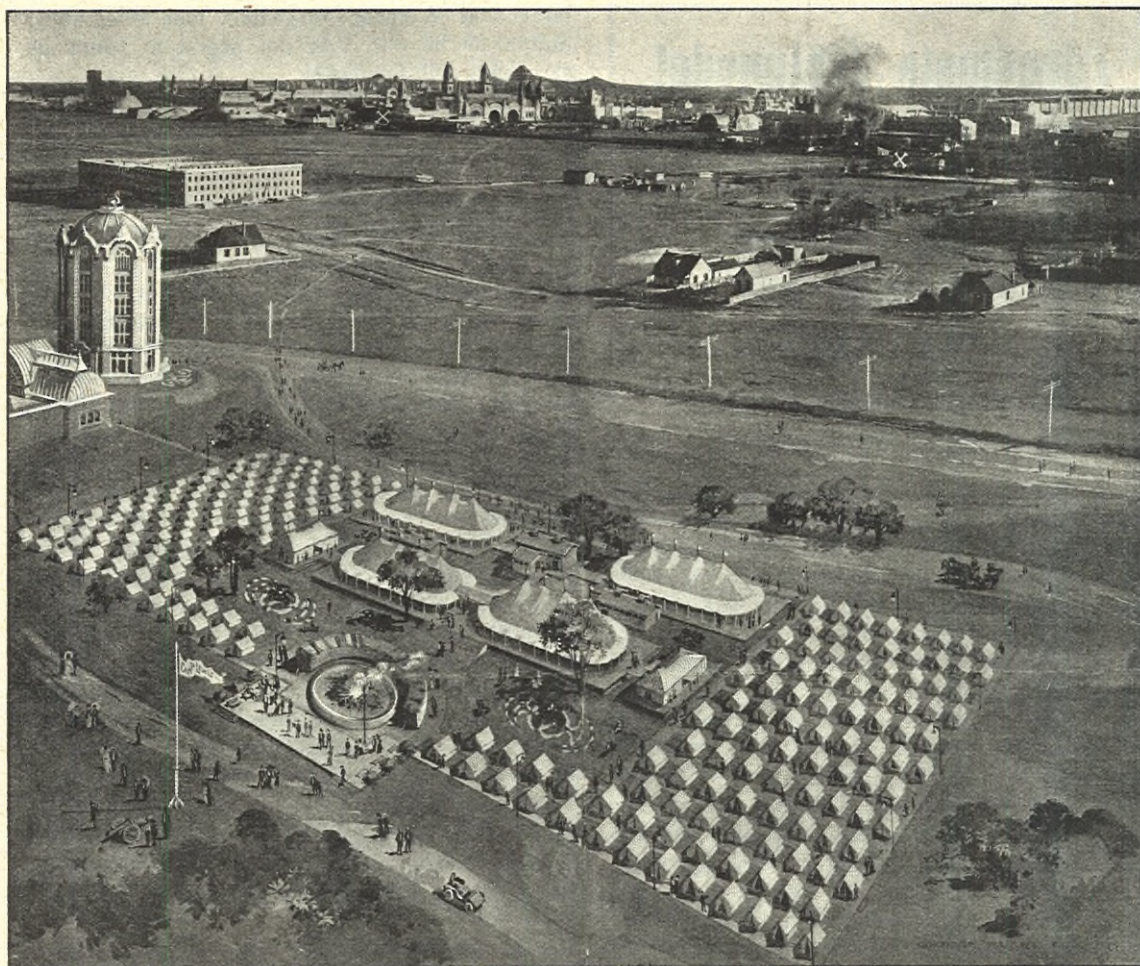
Vi gå in och fråga mamma.

HAN.

Herre Gud, hvad du är rar!

Ridån faller hastigt.

FRIDA LANDSORT.

THE WOMANS MAGASINE'S TÄLTSTAD VID S:T LOUIS-UTSTÄLLNINGEN.

SKISSER FRÅN S:T LOUISUTSTÄLLNINGEN. BREF TILL IDUN.

EN AMERIKANSK KVINNOTIDNING.

NÄR AFTONENS MÖRKER faller öfver den heta, sotiga och smutsiga staden vid Mississippis strand, där halfva Amerika och ett godt stycke Europa nu trängas för att se härligheterna på the worlds fair, då ser man plötsligt en väldig, bländande hvit stråle af ljus kastas öfver staden och långsamt glida rundt, upplysande efter hvar annat hvarje del af den stora staden. Ljusstrålen kommer från det håll, där utställningen ligger, men dess källa är dock icke den. Alla utställningens ljuskastare tillsammans nå ej upp i styrka mot denna enda, som kommer från världens största "search-light", placerad på en tornlik byggnad bortom Delmar garden och blott några få hundra meter från utställningen. Det är en ganska underbar historia jag fann bakom denna ljusstråle och som jag här må berätta som ett exempel bland många på den sagolika hastighet, hvarmed affärsföretag kunna växa upp till oerhördt omfång i detta märkvärdiga land.

Ljusstrålen kommer från toppen af det nya palats, som kvinnotidningen "The Womans magazine" byggt upp åt sig. Denna tidning är den största i sitt slag i hela världen. Den utkommer blott en gång i månaden, kostar för år blott 10 cents — 38 öre — och har en och en half million abonnenter. Hela upplagan är två millioner.

Tidningen startades för blott fem år sedan af en 29-årig man, E. G. Levis, och han började företaget med ett kapital af dollars 1: 25 — summa fem kronor. Nu är mannen millio-

Jag skall låta honom själf berätta:
"För tjugu år sedan, då jag blott var fjorton år, fick jag först tanken att ge ut en tidning för folket. Jag köpte en gammal handpress, som jag placerade på vinden i min fars hus, och om nätterna, då man trodde att jag sof, arbetade jag på första numret. Det kom ut. Jag hade 50 abonnenter, men likväl dog tidningen med första numret och hela min sparbössa gick åt. Men jag öfvergaf aldrig min idé. Jag pröfvade på mycket i världen och hade just förlorat allt hvad jag ägde, då jag för fem år sedan startade "The Womans magazine." Jag ägde då i hela världen blott 1: 25. De första åren voro fulla af kamp, hunger, ja, nöd; men jag höll i och fick slutligen någon hjälp. En man lånade mig 500 dollars. En månad därefter bjöd jag honom 10,000 dollars i återbetalning om ett år om, han ville låna mig 1,000 dollars ytterligare. Han sade nej. En annan trodde bättre på mig och gaf mig pengarna. Han gjorde en god affär.

Min princip var att vinna de stora massorna. Därför skulle tidningen vara billig, ytterst billig, men god. Planen var riktig, och nu läses tidningen af tio millioner amerikanska kvinnor."

Är det icke en sagolik framgång? I detta ögonblick har Levis byggt åt sin tidnings redaktion, expedition och tryckeri ett palats för en million och hans tidning är en jätteaffär. Femton vagnslaster papper och fyra tons färg förbrukas för att framställa ett enda nummer. Den dagliga posten omfattar omkring 12,000 bref, och dagen före den då jag besökte tidningspalatset innehöll posten 1,960 dollars och 60 cents i 10-centsstycken och frimärken.

Levis har emellertid icke nöjt sig med att blott utgifva en tidning, han har kombinerat den med en serie andra affärer. Först har han gjort tidningen till aktiebolag på så bred grund att ett mycket stort antal af abonnenterna kunna blifva aktieägare, äfven på afbetalning. Så har han bildat ett slags trustbolag "The Development & Investment Co.", som dels skall

MR. E. G. LEVIS.

